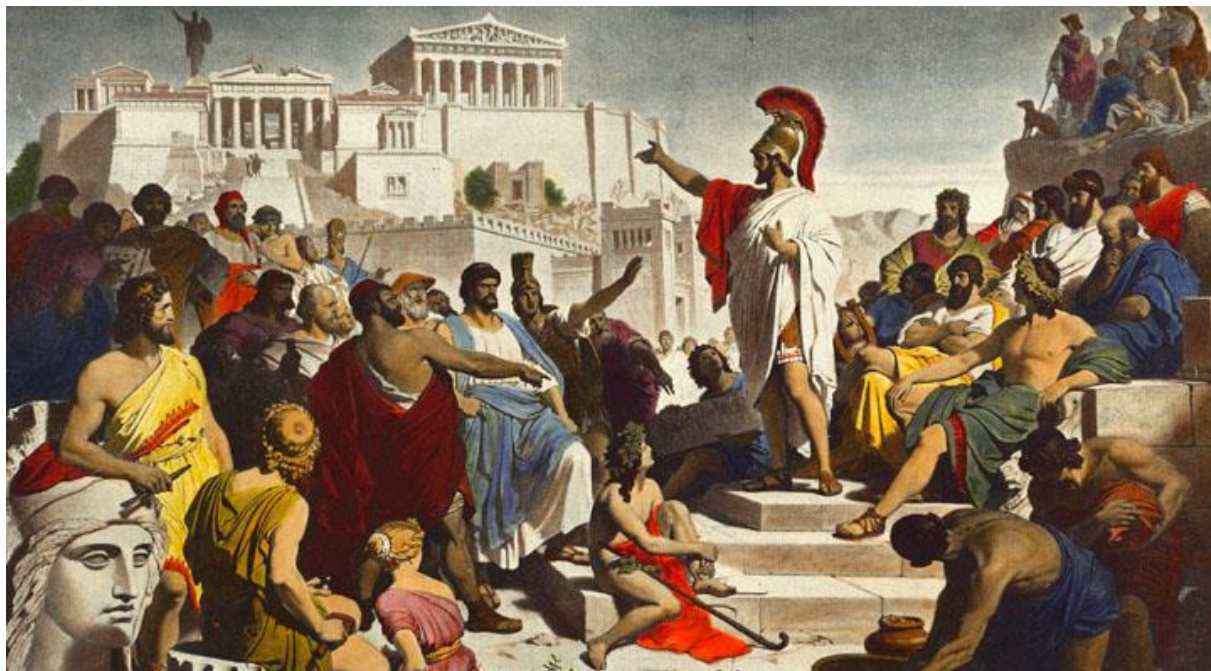

VÄRLDSKULTURMUSEERNA
THE NATIONAL MUSEUMS OF WORLD CULTURE

POLITIK OCH SAMHÄLLE I ANTIKEN GREKLAND

LÄRARHANDLEDNING TILL TEMATIK I DEN
DIGITALA LÄRPLATTFORMEN *ANTIKEN*

Grundskola åk 7-9, gymnasieskola och vuxenstuderande i ämnena
Historia, SO, Religion, Svenska och Bild

Introduktion

Den digitala lärplattformen *Antiken* erbjuder ett stort utbud av kunskaps- och lärmaterial om antikens Grekland och Romarriket främst inom ramen för skolämnet Historia i grundskolans årskurs 7-9, samt gymnasieskolan och vuxenutbildning. Anpassade kopplingar kan även göras till ämnena Svenska, Bild och Religion/ Religionskunskap utifrån teman om litteratur, dramatik, konst, religion och mytologi. Lärplattformens innehåll kan levandegöra läroplansanknuten tematik, skapa engagemang och en bas för samtal, och därigenom ligga till grund för ett starkt lärande (se Läroplanskopplingar Antikens Grekland Online). Inom kulturområdena Grekland och Rom lyfts olika teman fram - *Politik & Samhälle, Liv & Död, Religion & Mytologi, Krig & Konflikter, Vetenskap & Språk, Handel & Ekonomi, Litteratur & Dramatik, Konst & Arkitektur, samt Idrott*. Inom dessa teman finns ett stort utbud av underteman. Hur olika drag och aspekter av de historiska kulturerna lever kvar inom vårt eget samhälle och vår egen samtid finns alltid med som ett givet undertema.

Plattformens innehåll utgår från de senaste forskningsrönen och diskussionerna inom de arkeologiska och historievetenskapliga studierna. Källmaterialet utgörs av Medelhavsmuseets föremålssamling, arkeologiska miljöer och byggnadsmonument, skriftliga förstahandskällor, forskningslitteratur, skönlitterära alster, fotografier, historiska målningar och kartor. Till detta kommer 3D-modeller, övrigt bildmaterial, tidslinjer, samt ett tiotal kortfilmer som utgår ifrån ett museiföremål som "vecklas ut", levandegörs och sätts i sin rätta kontext.

Tanken är att det gedigna materialet kan användas av lärare och elever på olika sätt - både i form av lärarens "katederundervisning" och elevernas egna självstudier.

Under mer formell "katederundervisning" kan lärare föreläsa för eleverna utifrån plattformens innehåll. Webbmaterialen kan då projiceras på duk i klassrummet. Som introduktion finns övergripande sidor om begreppen "antiken", "antikens Grekland" och "Romarriket" med tillhörande tidslinjer och kartor, samt en guide till hur ett föremål kan tolkas. Varje tema har därefter en specifik introduktionssida som introducerar dess innehåll och ställer frågor vars svar kan hittas i dess följande underteman. Ofta introduceras varje huvudtema av en kortfilm där ett museiföremål levandegörs och sätts i sin rätta kontext. Varje undertema inleds med en gestaltande bild och/eller föremål, och avslutas nästan alltid av ett föremål. Ständigt finns länkar till fler museiföremål som går att hitta i databasen Carlotta, såväl som gedigna lärarhandledningar med övningar och frågor utifrån varje tema och kultur. Efter att läraren introducerat övergripande tidsperiod och kulturområde, eller specifika teman, kan eleverna själva ta vid med olika underteman, göra övningar och besvara frågor som finns i de olika lärarhandledningarna. Mellan lärarstyrda och elevstyrda moment kan undervisningen därefter varieras.

Nedan följer exempel på övningar och arbetsuppgifter kopplade till ett specifikt tema med underteman, innehåll, bilder, kartor, museiföremål, kortfilmer mm.

Inför användandet av lärplattformen

För att eleverna på bästa sätt ska kunna ta sig an den digitala lärplattformens innehåll kan det vara bra att redogöra för vissa fakta, teman och begrepp, såväl som museerna i sig:

Världskulturmuseernas webbsida

[Världskulturmuseerna - Världskulturmuseerna \(varldskulturmuseerna.se\)](http://varldskulturmuseerna.se)

Filmer om Världskulturmuseerna och deras museer och samlingar hittas via:

<https://www.youtube.com/user/varldskulturmuseet>

Världskulturmuseernas onlineprogram

Antikens Grekland Online – en interaktiv digital föreläsning med museipedagog som projiceras på duk i klassrummet och leder undervisningen därifrån – kan fungera som en introduktion till användandet av lärplattformens material:

[Skola Online - Världskulturmuseerna](#)

Vårt tips är att boka ett sådant program eller att på egen hand först ge en introduktion till kulturen och epoken, såväl som till andra historiska kulturer i och kring Medelhavet, innan användandet av plattformen.

Det finns även en möjlighet att via andra onlineprogram och digitala lärresurser ta sig an andra historiska kulturer genom *De tidiga flodkulturerna Online*, *Forntida Egypten Online*, *Romariket Online* samt en annan av Världskulturmuseernas digitala lärplattformar:

Allt har en historia – föremål och kortfilmer om världens historia, däribland ovan kulturer.

<https://www.varldskulturmuseerna.se/digitala-resurser/skolprogram-online/allt-har-en-historia/>

Arbetsuppgifter, frågor och övningar till temat

Efter att läraren gått igenom temats introduktion kan klassen tillsammans eller eleverna var för sig ta sig an övningarna och arbetsuppgifterna som finns till detta, eller så kan de fortsätta med resterande underteman och dess övningar och arbetsuppgifter.

Politik och samhälle i antikens Grekland – Introduktion

1. Sammanfatta introduktionen i några meningar: Vad menas med begreppet "stadsstat"? Vilka var de två mest berömda stadsstaterna? Vad menas med "Magna Graecia"? Vilket var det vanligaste politiska statsskicket i antikens Grekland? Varför tror du att det var så? Skriv max en halv sida.

2. Använd Medelhavsmuseets samlingar och databasen Carlotta och leta upp minst två föremål från minst två andra stadsstater – namnge stadsstaten, beskriv dess geografiska läge, sök information om vilket slags politiskt statsskick det hade, och beskriv vad för föremål som du valt och vad det används till. Skriv max en sida.

3. Skriv ett tal likt Perikles! Vad är vi i Sverige kända för? Vilka positiva ideal, normer, förmågor och styrkor kan lyftas fram? Vad är viktigt för oss att kämpa för? Skriv max en sida.

4. Berätta om en människa från antikens Grekland. Sök information på egen hand i valfria källor. Vad hette denne? Vilken stadsstat levde denne i? Vad var det för ett slags samhälle? Vilket politiskt statsskick fanns? Hur levde denne sitt liv? Diskutera även hur du fick fram informationen - var det lätt eller svårt? Vilka källor användes? Skriv max en sida.

5. Studera föremålet – en amfora från stadsstaten Athen. Sök information och skriv max en sida. Vem tror du hade en sådan amfora? Vad fanns i kärlet? Vem var gudinnan Athena för athenarna? Varför tror du att det finns ett mytologiskt motiv på amforan? Hur gammalt är föremålet? Jämför amforan med en kruka eller en vas från idag. Upplevdes dessa typer av föremål på olika sätt då och nu? Vad är skillnader och vilka är likheterna? Finns det föremål som upplevs liknande idag?

Stadsstaten Athen

1. Sammanfatta undertemat i några meningar.
 - A. Vad menas med "demokrati"? Beskriv stadsstaten Athens demokrati. Vilka fick rösta? Vilka fick inte rösta?
 - B. Hur skiljer sig Sveriges demokratiska system med stadsstaten Athens?
 - C. Vad var det som var speciellt med stadsstaten Athen om man jämför den med många av de andra stadsstaterna?
 - D. Vilka var Solon och Kleisthenes?
 - E. Vad tyckte filosofen Platon om demokratin? Hur tyckte han samhället skulle styras? Använd även undertemat "Platon och Aristoteles" i temat "Språk, filosofi och vetenskap".
 - F. Vilken var symbolen för Athen?
 - G. Vad kallades athenarnas skepp?
 - H. Vilka befolkningsgrupper fanns i Athen?

2. Studera föremålet – en amfora från stadsstaten Athen. Sök information och skriv några meningar. Vem tror du hade en sådan amfora?

Vad fanns i kärlet? Vem var gudinnan Athena för athenarna? Varför tror du att det finns ett mytologiskt motiv på amforan? Hur gammalt är föremålet? Jämför amforan med en kruka eller en vas från idag. Upplevdes dessa typer av föremål på olika sätt då och nu? Vad är skillnader och vilka är likheterna? Finns det föremål som upplevs liknande idag? Skriv max en sida.

3. Sök information och beskriv! När varade det demokratiska styresskicket i stadsstaten Athen? När, varför och hur försvann det? Skriv max en sida.

4. Hur ser det ut med demokratins tillstånd i världen idag? Hur många procent av världens befolkning anses leva i en liberal demokrati? Sök information via Världskulturmuseernas digitala lärplattform Bygga Demokrati.

Vill ni fördjupa er mer kring demokrati? Studera lärplattformen Bygga demokrati och/eller boka onlineprogrammet Bygga demokrati Online via [Skola Online - Världskulturmuseerna](#)

Hur stabil och stark anses demokratin vara i dagens Grekland?

Vilka anser du är demokratins styrkor, svagheter och utmaningar? Vad bör göras för att stärka demokratin?

Leta efter en tidningsartikel om politik och demokrati i Sverige och sammanfatta den.

Leta efter en tidningsartikel om politik och demokrati utomlands och sammanfatta.

Skriv 1-2 sidor.

Stadsstaten Sparta

1. Sammanfatta undertemat i några meningar. Vad var stadsstaten Sparta för ett samhälle? Vilka styrde? Vilka befolkningsgrupper fanns det?

2. Sparta var ett militärsamhälle. Sök fritt efter information efter liknande stater och samhällen i historien. Riken som på ett djupare sätt varit inriktade på en stark krigsföring – vilka exempel hittar du? Vilka likheter och skillnader finns bland

de du finner? Finns det exempel från idag? Skriv max en sida.

3. Varför finns det problem med den information och den kunskap vi har om stadsstaten Sparta och dess människors levnad? Skriv några rader.

4. Fundera och skriv ned dina tankar kring följande frågor: Varför tror du att det endast finns ett föremål från Sparta i Medelhavsmuseets samlingar? Varför är en bläckfisk målad på fatet? Sparta låg inte vid havet. Vem tror du hade ett sådant fat? Vad serverades på fatet? Skriv max en sida.

Hur lever de politiska systemen och den politiska kulturen från antikens Grekland kvar idag?

1. Redogör för hur spåren och effekterna av de antika grekiska stadsstaternas politiska system och kultur lever kvar idag. Skriv max en sida.

Övningar och uppgifter för hela temat

1. Jämför Spartas och Athens politiska system. Vilka skillnader och likheter finns? Skriv max en sida.

2. Lista fem olika politiska system från olika platser runt om i historien. Sök fritt efter information. Skriv max en sida.

3. Historiebruk – hur har statsstaterna Sparta och Athen använts som exempel på historiebruk under olika delar av historien och inom kulturen.

A. Vilka statsbildningar och regimer har använt Sparta respektive Athen som ideal och förebilder? Varför? Vad har Sparta och Athen fått representera och symbolisera? Sök fritt efter information. Skriv max en sida.

B. Hur skildras statsstaten Sparta och dess politik och samhälle i filmen "300" från 2006? Skriv max en sida.

C. Hur skildras statsstaten Athen och dess politik och samhälle i filmen "300. Rise of an empire" från 2014? Skriv max en sida.

4. Skriv en berättelse där en spartan och en athenare möter varandra. Vad skulle de tycka om varandra? Skriv max en sida.

5. Reflektera och diskutera olika politiska system. Vilket politiskt system tycker du att vi ska ha i Sverige? Varför? Är det något som behöver ändras och förbättras? Skriv max en sida.

6. Har du någon politisk förebild? Finns det någon politiker idag eller under historien som du anser ha verkat på ett gott sätt på den politiska scenen? Sök fritt efter information. Argumentera för dina val och svar. Skriv max en sida.

7. Berätta om Sveriges väg till det demokratiska statsskick som genomfördes åren 1918-1921. Sök fritt efter information. Skriv max en sida.

8. Tolka föremålet! Vad är det för något och vad kan det berätta? Använd dig av vägledningen och dess frågor på sidan "Vad kan ett museiföremål berätta ...". Skriv först vad du TROR att föremålet är och vad det kan berätta. Leta därefter upp föremålet via Världskulturmuseernas databas [Carlotta - Översikt](#). Försök hitta rätt sökord.

Besvara frågorna så gott det går med informationen som finns vid föremålet. Jämför dina egna tankar med de riktiga svaren. Hur väl stämde de? Skriv 1-2 sidor.